

POSTANOWIENIE

Dnia 12 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **M.W.**

skazanego z art. 119 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 listopada 2025 r.

wniosku skazanego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego I.Z. od rozpoznania sprawy o sygn. akt IV KK 330/25

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł :

nie uwzględnić wniosku

UZASADNIENIE

W dniu 27 sierpnia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo skazanego M.W., którym wniósł o wyłączenie SSN I.Z. od udziału w rozpoznaniu sprawy kasacyjnej zawisłej przed Sądem Najwyższym pod sygn. akt IV KK 330/25. Powyższe stanowisko wnoszący umotywował tym, że I.Z. został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie Krajowej Rady Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3), przez co nie daje gwarancji niezawisłości i bezstronności. Ponadto autor wniosku podniósł, iż dodatkowe wątpliwości co do bezstronności wymienionego sędziego wynikają także z okoliczności, iż SSN I.Z. brał udział „w spotkaniu z

Prezydentem RP Andrzejem Dudą, co może budzić wątpliwości co do jego niezależności od władzy wykonawczej”, w tym także z faktu, iż powołany został w identycznej procedurze, w jakiej wzięli udział sędziowie zasiadający w składach orzekających na wcześniejszych etapach sprawy, w tym w pierwszej instancji, co stanowi zarzut kasacyjny i co w ocenie występującego z inicjatywą – jak należy to odczytywać z treści wniosku – stanowiłoby przejaw orzekania we własnej sprawie. Na poparcie swojego stanowiska skazany przywołał orzeczenia krajowe i międzynarodowe oraz poglądy wyrażane przez część prawników, wskazujące na wadliwość obecnego kształtu Krajowej Rady Sądownictwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie wskazać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że wątpliwość co do bezstronności sędziego nie może być wywodzona z samych kwestii ustrojowych związanych z jego powołaniem i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło do tego powołania (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19; postanowienie SN z dnia 31 października 2023 r., V KK 358/23). Podnoszone zarzuty nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów (zob. postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22).

Stanowisko to znajduje jednocześnie potwierdzenie w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19, w którym wskazano mianowicie, że „[a]rt. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i

914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej".

Także z brzmienia art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 622; dalej ustawa o SN), dodanego ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1259) wynika, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Zresztą, skoro ustawa o SN w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu (vide art. 29 ustawy o SN), to w tym zakresie stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., V KK 485/21). W konsekwencji tego stanu rzeczy, zachodzi zatem konieczność uznania, iż tym samym niedopuszczalne jest rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, gdy z treści tego wniosku w sposób jednoznaczny wynika, że dotyczy on okoliczności przewidzianych w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym.

Tym samym wniosek o wyłączenie SSN I.Z. w tej części, w której wskazuje na wadliwość jego powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, tj. w następstwie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, uznać należało za niedopuszczalny z mocy ustawy.

Powyższego stanowiska nie zmienia fakt, iż w innych sprawach Sąd Najwyższy stwierdzał istnienie podstaw do wyłączenia SSN I.Z. Po pierwsze, zgodnie z treścią art. 8 § 1 k.p.k. sąd karny rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu lub organu. Po drugie, orzeczenia takie nie stanowią jednolitej linii orzeczniczej, gdyż w szeregu innych orzeczeń, Sąd Najwyższy nie uznawał wskazanej przez autora wniosku okoliczności za wystarczającą dla zaistnienia przesłanek z art. 41 § 1 k.p.k. czy też art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. Po trzecie wreszcie, podkreślenia wymaga, że

orzeczenia takie opierały się na uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., w sprawie sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW 2020, nr 2, poz. 7), która została uznana przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP; art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPCz (wyrok TK z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, nr 61). W związku z powyższym, z dniem ogłoszenia rzeczonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie wywiera ona skutków prawnych polegających na związaniu jej treścią składów orzekających Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Żaden organ nie posiada uprawnień do weryfikacji oraz nierespektowania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (zob.m.in. wyrok SN z dnia 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17; postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. I NZP 1/21; postanowienie SN z dnia 23 września 2021 r., IV KZ 37/21; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21; zdanie odrębne sędziego Sądu Najwyższego Dariusza Kali do uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt III KK 435/22; wyrok SN z dnia 19 maja 2023 r., I KA 4/23; postanowienie SN z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie SN z dnia 2 lutego 2024 r., III KK 439/23). Z tych też względów udział w składzie orzekającym osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie musi automatycznie zostać potraktowany jako bezwzględna przyczyna odwoławcza, a w konsekwencji w każdym przypadku skutkować koniecznością wyłączenia od rozpoznania sprawy (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2023 r., I KK 162/23).

Co zaś tyczy się orzeczeń międzynarodowych na które powołał się autor wniosku to wyraźnie zaakcentować należy, że orzeczenia te wywołują skutki jedynie w sprawach, w których zostały wydane. Ponieważ nie stanowią źródeł

prawa powszechnie obowiązującego w Polsce, to nie mogą mieć wiążącego charakteru dla Sądu Najwyższego. Tym niemniej, również Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 9 lipca 2020 r., C-272/19, VQ przeciwko Land Hessen, w pkt 54, wskazał, iż sam fakt, że władze wykonawcze lub ustawodawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz, ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności, jeżeli po mianowaniu zainteresowany nie podlega żadnej presji i nie otrzymuje instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22). Okoliczności takiej wnioskodawca w żaden sposób nie uprawdopodobnił.

Za nieuprawniony należy również uznać pogląd wnioskodawcy, upatrujący naruszenia art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w tym, że objęty wnioskiem o wyłączenie sędziego rozstrzygałby w sprawie o sygn. akt IV KK 330/25 w oparciu o okoliczności, które również jego dotyczą. Po pierwsze, zgodnie z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli sprawa dotyczy tego sędziego bezpośrednio. Wykładnia językowa wskazuje, że chodzi tu o sprawę, która wprost ma związek z osobą sędziego, a więc taką sprawę, rozstrzygnięciem której sędzia jest osobiście zainteresowany. Zwrot „*bezpośrednio*”, którym posługuje się powołany przepis oznacza zatem, że pomiędzy sprawą określonego sędziego, a jego osobą nie ma ogniw pośrednich (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2023 r., I Zo 75/23). Rozstrzygnięcie w sprawie kasacyjnej o sygn. akt IV KK 330/25 nie dotyczy bezpośrednio SSN I.Z., a do realizacji przesłanki wyłączenia sędziego, o której mowa w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., zaistnienie tego typu relacji jest wymagane. Po drugie, wydane przez SSN I.Z. orzeczenie w żaden sposób nie będzie miało wpływu na sferę jego własnych uprawnień, bądź obowiązków prawnych. Przyjęcie innego rozumowania tj. zaproponowanego przez autora wniosku wpływałoby na skład sądu, albowiem dawałoby możliwość doprowadzania do odsunięcia od orzekania znacznej liczby, a w skrajnych przypadkach, nawet wszystkich sędziów. Sąd Najwyższy podziela przy tym wielokrotnie wskazywany w judykaturze pogląd, iż wniosków o wyłączenie w których podnoszona jest jedynie okoliczność o charakterze ustrojowym nie wolno uwzględniać automatycznie z tego tylko powodu, iż przedmiot sprawy znajduje zastosowanie także do osób ją

rozstrzygających. Bez zindywidualizowania podnoszonych okoliczności w aspekcie konkretnych faktów poddających się ocenie sądu, pozostają one w warstwie wyłącznie teoretycznej, niepowiązanej odpowiednio ani z konkretną sprawą, od udziału w której wniosek o wyłączenie zostaje złożony, ani z określonym sędzią, którego wniosek ten dotyczy (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19; postanowienie SN z dnia 16 stycznia 2024 r., III KK 293/23; postanowienie SN z dnia 11 lipca 2024 r., IV KK 142/24; postanowienie SN z dnia 18 marca 2025 r., III KK 410/24). Zresztą zauważyć należy, że SSN I.Z. nie jest sędzią sądu powszechnego, a zatem zarzut podniesiony w kasacji nie może być utożsamiany z jego sytuacją ustrojową. Wbrew twierdzeniom zawartym w treści wniosku, nie ma tym samym żadnych podstaw do przyjęcia, jakoby wskutek rozpoznania przedmiotowej sprawy przez SSN I.Z. mogła zatem zostać naruszona zasada *nemo iudex in causa sua*.

Brak jest także jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że sama tylko okoliczność, iż SSN I.Z. miał brać udział w spotkaniu z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej Andrzejem Dudą, co było jednym z zaplanowanych punktów konferencji zorganizowanej przez Krajową Radę Sądownictwa pt. „100-lecie niezawisłego wymiaru sprawiedliwości w Polsce”, która odbyła się w dniu 7 grudnia 2018 r. budzi uzasadnione zastrzeżenia co do bezstronności tego sędziego. Tym bardziej, gdy weźmie się pod uwagę okoliczność, iż według przekazów medialnych liczba zaproszonych na tę konferencję, a jednocześnie na ww. spotkanie gości liczyła ponad 120 osób. Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Przepis ten wprost odnosi się do uzasadnionych, konkretnymi okolicznościami wątpliwości, które jednocześnie muszą istnieć zarówno obiektywnie jak i podlegać zewnętrznej weryfikacji oraz ocenie, także przez każdą rozsądnie myślącą, oceniającą i niezwiązaną z wynikiem postępowania postronną osobę. Przyczyną wyłączenia sędziego nie będzie tym samym każde, niepoparte określonymi faktami, subiektywne odczucie strony w postaci braku zaufania czy też utraty wiary w bezstronność sędziego. Wątpliwości co do bezstronności, o jakich stanowi art. 41 § 1 k.p.k. muszą być efektem konkretnych sytuacji i faktów,

związanych z osobą i zachowaniem sędziego, jego nastawienia do sprawy czy stron. Inaczej mówiąc, chodzi o takie okoliczności faktyczne na podstawie których można wnosić, że określona sprawa może zostać rozstrzygnięta stronnictwo, a więc z nieuzasadnioną korzyścią dla którejkolwiek ze stron (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 24 lipca 2025 r., III KK 410/24). Przedmiotowy wniosek oprócz podnoszonej w jego treści okoliczności w postaci samej obecności SSN I.Z. na ww. konferencji, co jak już wskazano miało miejsce w gronie ponad 120 osób, nie zawiera jakiegokolwiek argumentacji, z której mogłoby wynikać, że wymieniony sędzia mógłby być w określony sposób nastawiony do uczestników postępowania lub do sprawy i w rezultacie rozstrzygnąć ją w sposób niesprawiedliwy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[WB]

[a.ł.]